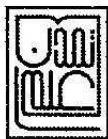

در سرزمین حافظ و سعدی

سفر را بیند رانات تا گور به ایران

یوسف نیک فام

انتشارات
تمدن علمی

سرشناس	: نیک فام، یوسف
عنوان و مبدیان	: در سرزمین حافظ و سعدی : سفرایبندرانات تاگور به ایران / پژوهش و نوشته یوسف نیکفام.
مشخصات نشر	: تهران - بلدن علمی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۴ ص. مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۲-۶۳۱-۱۶-۱.
وضعیت فهرست نویسی	: فپ
یادداشت	: کتابنامه.
عنوان دیگر	: سفرایبندرانات تاگور به ایران .
موضوع	: تاگور، رایبندرانات، ۱۸۶۱-۱۹۴۱ م. -- سفرها--ایران
موضوع	: Tagor, Rabindranath-- Travel-- Iran
موضوع	: تاگور، رایبندرانات، ۱۸۶۱-۱۹۴۱ م. -- ها--ایران
موضوع	: Tagor, Rabindranath-- Travel-- Iran
موضوع	: سفرنامه های هندی
موضوع	: Travelers' writings, Indic
موضوع	: ایران -- سیروسایاحت -- قرن ۱۴
موضوع	: Iran -- Description and travel -- *20th century
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ن ۱۴۸۷۴۰۹ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۲۲۰۰۴۲ :
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۶۹۵۷۱ :

یوسف نیک فام
در سرزمین حافظ و سعدی
سفر را بیندرا نات تاگور به ایران

چاپ دوم: ۱۳۹۹
شمارگان: ۳۳۰ نسخه
چاپ: رامین
قطع: رقعی
صفحه آرایش: احمد علی پور
شابک: ۱-۱۶-۶۱۱-۶۲۱-۹۷۸
حق چاپ محفوظ است.

انتشارات
نشد علم

تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین -
خیابان شهدای ژاندارمری - بن بست گرانفر - پلاک ۴
تلفن: ۶۶۴۱۲۳۵۸ - ۰۲۱

www.elmpub.com

info@elmpub.com

nashreeln

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار
۹	سفر تاگور به ایران
۲۱	تاگور در بوشهر
۲۳	تاگور در شیراز
۲۵	تاگور در اصفهان
۳۱	تاگور در تهران
۳۹	دیدار با رضاشاه
۴۰	ملاقات‌های تاگور
۵۷	اولین کنفرانس تاگور
۶۳	جشنها
۷۵	خروج تاگور از ایران
۷۷	بخشی از سفرنامه تاگور
۸۱	گزارشهایی از سفر تاگور

۸۹	پیوستها
۹۱	کنفرانسهای دینشاه ایرانی
۱۰۳	تدریس در شانتی نیکتان
۱۰۶	یکصدمین سال تولد تاگور در ایران
۱۱۳	کتابی که هیچ وقت نوشته نشد
۱۱۷	اشرفی درباره تاگور
۱۱۹	تجلیل از تاگور
	رشد یاس
۱۲۱	خوش آمدنی راییدرانات
	علی اکبر دایند
۱۲۶	هدیه تاگور
	محمدتقی بهار
۱۳۵	به راییدرانات تاگور
	لطفعلی صورتگر
۱۳۹	شبی تاریک در شانتی نیکتان
	عبدالاحسین سپنتا
۱۴۳	اسناد سفر تاگور به ایران
۲۰۱	عکسهای سفر تاگور به ایران
۲۱۳	منابع

پیش‌گفتار

اینندراناث تاگور^۱، فیلسوف، شاعر و نویسنده هندی در سال ۱۳۱۱ خورشیدی به ایران سفر کرد. او در روز ۲۴ فروردین ماه به دعوت وزارت فرهنگ از طریق بوشهر وارد ایران شد و به ترتیب چند روزی را در شهرهای بوشهر، شیراز، اسفهان و تهران گذراند و در این سفر به دیدار آرامگاه حافظ، سعدی، تخت جمشید، ساحل بزرگ اصفهان و ساختمان مجلس شورای ملی رفت. او در گردهمایی‌ها با محافل متعددی در تهران شرکت جست. در این سفر، پراتیما دیوی عروسش^۲، چاکراواری^۳ منشی‌اش، جلال‌الدین کیهان سرکنسول ایران در بمبئی، دینش ایرانی، رئیس انجمن زرتشتیان ایران در بمبئی و عبدالحسین سپنتا به عنوان مترجم او را همراهی می‌کردند. مطبوعات آن زمان به طور مفصل به چگونگی این سفر، برنامه‌های هیئت همراه پرداختند. روزنامه اطلاعات، یکی از مهم‌ترین خرائد بود که مطالب زیادی در این روزها منتشر کرد. تاگور در خطابه‌هایش به وحدت نژادی و

1. ratindranath tagore.

۲. pratima devi همسر راتیندرانات (ratindranath)، دومین فرزند و بزرگ‌ترین پسر تاگور. تاگور از همسرش با نام مری نالینی (mrinalini) سه دختر و دو پسر داشت. مادوری لاتا (madhurilata)، رنوکا (renuka) و میرا (mira) دختران راتیندرانات و سامیندرانات (samindranath) پسرانش.

3. chakrawarti.

فرهنگی دو ملت ایران و هند پرداخت و به تجلیل از مقام شاعری حافظ و سعدی سخنانی ایراد کرد.

تاگور و همراهانش حدود ۳۴ روز در ایران بودند^۱ و پس از عبور از مسیر قزوین، همدان و کرمانشاه عازم بغداد شدند. صنوف مختلفی از مردم، حضور تاگور را گرمی داشتند. در این سفر شعرا و ادبای نام‌آور ایرانی با قلم خود تاگور را ستودند و از او تجلیل کردند. کسانی همچون علی اکبر دهخدا، ملک الشعرای بهار، رشید یاسمی، لطفعلی صورتگر، عبدالحسین سپنتا و یکران قطعات منظومی در بزرگداشت او سرودند.

پس از بازگشت تاگور به هند بنا به تقاضای او، استاد «ابراهیم پورداوود» در همان سال ۱۳۰۱ هندوستان سفر کرد تا در دانشگاه تاگور به تدریس تمدن ایران باستان و زبان پهلوی بپردازد.

آثار تاگور در ایران، اغلب ترجمه و به صورت کتاب منتشر شده است و حتی نمایشنامه‌هایش نیز در تالارهای نمایشی به اجرا درآمده است. یکی از این نمایشها، اجرای «پستخانه» به کارگردانی جعفر وائی در سال ۱۳۴۰ به مناسبت یکصدمین سال تولد تاگور در حاشیه بزرگداشت او در دانشگاه تهران است.

۱. محمد گلین در نوشتار «تاگور و ایران» در کتاب «ساختار و رابیندرانات تاگور که به کوشش علی دهباشی منتشر شده است به اشتباه مدت حضور تاگور در ایران را ۱۶ روز اعلام می‌کند، در صورتی که بر اساس اخبار و گزارشهای سفر تاگور که در سال ۱۳۰۱ خورشیدی در روزنامه اطلاعات آمده و همچنین مقاله «مسافرت تاگور به ایران» نوشته عیسی صدیق (صدیق اعلم) که در بیست و یکمین شماره سالنامه دنیا به چاپ رسیده است، به‌طور دقیق این مدت ۳۴ روز بوده است. محمد گلین اشتباه دیگری نیز در این مقاله دارد که اشاره می‌کند که تاگور سفر دیگری نیز به ایران داشته است در صورتی که نگارنده جستجوهای فراوانی انجام داد و در نشریات آن زمان مانند روزنامه اطلاعات، ایران، کوشش و مجله ادبی مهر، هیچ اثری از نام تاگور در بین مدعوین کنگره فردوسی در مهرماه ۱۳۱۳ خورشیدی و افتتاح آرامگاه حکیم ابوالقاسم فردوسی نیافت؛ از این روی به یقین تاگور تنها یک سفر به ایران کرده است.